

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಹಿಮಾ

ಮೂಲ ಬಂಗಾಳಿ : ಅಕ್ಷಯಕುಮಾರ್ ಸೇನ್ ; ಕನ್ನಡ ರೂಪಾಂತರ : ಕೆ.ಎಂ. ಹೆಗಡೆ ಮತ್ತು ಮಂಜುನಾಥ ಭಾಗವತ

ಅಧ್ಯಾಯ ೨ - ಕಲಕತ್ತೆಗೆ ಆಗಮನ

ಜಾನ್ ಬಜಾರಿನ ವಾಸಿ ರಾಸಮಣಿ ರಾಣಿ |
ಕಲಕತ್ತೆಯೊಂದು ಭಾಗದಲಿರುವ ರಮಣಿ || 89 ||
ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಅವಳ ಕೀರ್ತಿ ಹಬ್ಬಿತ್ತು |
ಸುಗುಣೆಯವಳೆನ್ನುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಸರಿಸಿತು || 90 ||
ಅವಳ ಸಿರಿವಂತಿಕೆ ಕುಬೇರನಿಗೂ ಮಿಗಿಲು |
ದಿಗಿಲಿನಿಂದವನಿಹ ತಿಜೋರಿ ಬಾಗಿಲೊಳು || 91 ||
ಅವಳ ಭಾಗ್ಯವ ವರ್ಣಿಸಲು ಶಬ್ದ ಸಿಗದು |
ಸಿರಿವಂತೆ ಗುಣವಂತೆ ಭಕ್ತಿಭಾವದೊಳು || 92 ||
ಆರಾಧ್ಯವೈವ ಅವಳಿಗೆ ಮಹಾಕಾಳಿ |
ದೇವಿಯವಳನೆ ನಂಬಿ ಇಹಳು ಬಾಳಿನಲಿ || 93 ||
ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನೆ ಕಾಳಿ ಎಂದೆನುವ |
ಧನ್ಯ ಕಾಳಿಶರಣೆ ರಾಸಮಣಿ ಅಹಹ! || 94 ||
ಕಾಶಿಯಾತ್ರೆಯ ಗೈಯ್ಯಲವಳು ಬಯಸಿದಳು |
ವಿಶ್ವನಾಥನ ಸಡಗರದೊಳು ಪೂಜಿಸಲು || 95 ||
ಅನ್ನಪೂರ್ಣೇಶ್ವರಿಯ ಪೂಜೆಯನು ಗೈದು |
ಅನ್ನಸಂತರ್ಪಣೆಯ ಮಾಡುವರೆ ಹಿರಿದು || 96 ||
ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆಗೆಂದು ನಿಧಿಯ ಕೂಡಿಸಲು |
ಧನಕನಕ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡೆ ನಿಲಯದೊಳು || 97 ||
ಸುಮುಹೂರ್ತವನು ತಿಳಿದು ಹೊರಡಲಣಿಯಾಗಿ |
ಪರಿಚಾರಕರ ಬಳಗವೆಲ್ಲ ಸಜ್ಜಾಗಿ || 98 ||
ನೂರಾರು ನಾವೆಗಳ ನದಿಗಳಿಸಿ ಜವದಿ |
ವಸ್ತು ಸಾಮಗ್ರಿ ಧನಕನಕಗಳನು ತುಂಬಿ || 99 ||
ನಾಳೆ ಪೋಗುವುದೆಂದು ತಾಕೀತು ಮಾಡಿ |
ಲಂಗರಿಕ್ಕಿಸುತ ದೋಣಿಗಳ ದೂಡಾಡಿ || 100 ||
ಯಾತ್ರೆಯುತ್ಸಾಹದೊಳು ಪವಡಿಸಿರಲವಳು |
ರಾತ್ರಿಯದು ಸರಿಯುತಿರೆ ನಿದ್ರೆ ಕವಿರಲು || 101 ||
ಕನಸಿನೊಳು ಕಾಳಿಯೇ ಮೈದೋರಿ ಮುದದಿ |
ರಾಸಮಣಿಗರುಹಿದಳು ಅಭಯಮುದ್ರೆಯಲಿ || 102 ||
ಕಾಶಿಯಾತ್ರೆಯ ಮಾಡಲೇಕೆ ತವಕಿಸುವೆ |
ರಾಶಿರಾಶಿಯ ಧನವ ವ್ಯಯಿಸಿ ಬಯಸಿರುವೆ || 103 ||
ದೂರದಾ ತೀರಕೇತಕಿ ಗಮನ ಕೊಡುವೆ |
ಸನಿಹದೊಳು ಸುಸ್ಥಳವ ನೀನು ಶೋಧಿಸದೆ || 104 ||
ಗಂಗಾತಟದ ಬಯಲ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತ |
ಕಂಗೊಳಿಪ ದೇವಮಂದಿರವ ಕಟ್ಟಿಸುತ || 105 ||
ಆ ಶಿವನ ಸನ್ನಿಧಿಯ ಕಾಣು ನೀನಿಲ್ಲಿ |
ಆಸೆ ನೆರವೇರುವುದು ಮನದ ದೃಢತೆಯಲಿ || 106 ||

ಸುತ್ತಾಡಲೇಕೆ ಭ್ರಾಂತಿಯ ಬಿಟ್ಟು ನೀನು |
ಸ್ವಸ್ಥಚಿತ್ತದಿ ಶಿವೆಯನರ್ಚಿಸುವುದಿನ್ನು || 107 ||
ಶಿವಶಿವೆಯರೆಲ್ಲೆಲ್ಲ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿಹರು |
ಈಶಾವಾಸ್ಯವು ಜಗವು ಶ್ರುತಿಸಮ್ಮತವಿಹುದು || 108 ||
ದೇವಾಲಯ ಸಮುಚ್ಚಯವ ನಿರ್ಮಿಸುತ |
ನೀನೆನ್ನ ಮೂರ್ತಿಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುತ್ತ || 109 ||
ಭಕ್ತಿಯಿಂದರ್ಚಿಸಲು ಸಂಕೋಚವೇಕೆ |
ಶಕ್ತಿರೂಪಿಣಿಯಾಗಿ ನಾ ಬರುವೆ ಜಗಕೆ || 110 ||
ಅನುಮಾನಕಿಂಬುಗೊಡದಣಿಯಾಗು ಜಗದಿ |
ಆದೇಶವಿದನರಿತು ವರ್ತಿಸು ಅನುದಿನದಿ || 111 ||
ನಿನ್ನೆಲ್ಲ ವಾಂಛಿತವು ಸಿದ್ಧಿಸುವುದೆನುತ |
ಹರಸುವೆನು ಎಂದು ಕಾಳಿಯು ಪೇಳಿ ನಗುತ || 112 ||
ಮರೆಯಾಗೆ ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿದಿದ್ದು ಕುಳಿತಾಗ |
ಆನಂದಬಾಷ್ಪವದು ಇಳಿಯುತಿರೆ ಬೇಗ || 113 ||
ತನ್ನಿಷ್ಟದೇವತೆಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಯ್ತು |
ಧನ್ಯಳಾದೆನು ಎಂದು ಧ್ಯಾನಿಸುತ ನಿಂತು || 114 ||
ಆ ಮಹಾಕಾಳಿಯಾ ನುಡಿ ವೇದವಾಕ್ಯ |
ಅದನರಿತು ನಡೆಯುವುದು ಬಾಳಿಗತಿ ಮುಖ್ಯ || 115 ||
ಈ ರಾತ್ರಿಯಾ ನಿದ್ರೆಯೇ ಯಾತ್ರೆಯಾಯ್ತು |
ದೇವಿಯಾಣತಿಯಂತೆ ಕೃತಿಗೈವನರಿತು || 116 ||
ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಸೇವಕರನ್ನು ಕರೆದು |
ಗಂಗಾತಟದಿ ಸ್ಥಳವ ಶೋಧಿಸಿರಿ ಎನಲು || 117 ||
ಕಲಕತ್ತೆಯಿಂದಾರು ಮೈಲು ದೂರದಲಿ |
ಸ್ಥಳವ ಹುಡುಕಿದರವರು ಬಹಳ ಶ್ರದ್ಧೆಯಲಿ || 118 ||
ರಾಸಮಣಿ ನೋಡಿ ಸ್ಥಳವನು ಖರೀದಿಸುತ |
ಭಾಸುರಾಂಗಿಯ ಗುಡಿಯ ಗೈವನೆಂದೆನುತ || 119 ||
ಶಿಲ್ಪಿಗಳ ಕರೆಸಿ ಕಾಳೀಗುಡಿಯ ಗೈಸಿ |
ಪರಿವಾರ ದೇವತಾಮಂದಿರವ ರಚಿಸಿ || 120 ||
ರಾಧಾಕೃಷ್ಣರ ಗುಡಿಯು ಕಾಳೀಮಂದಿರವು |
ಎಲ್ಲ ಗುಡಿಗಳ ಮೀರಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವವು || 121 ||
ಇಷ್ಟೊಂದು ಗುಡಿಗಳನು ನಿರ್ಮಾಣ ಗೈಯ್ಯಿ |
ವೆಚ್ಚವೆಷ್ಟಾಯ್ತು ಲೆಕ್ಕವನು ನಾನರಿಯೆ || 122 ||
ಬೆಸ್ತರಾ ರಾಣಿಯಾಗಿಹ ರಾಸಮಣಿಯು |
ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ತೇಜವನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿದವಳು || 123 ||
ಅಹಹ! ಸದ್ವಿನಿಯೋಗವಾಯ್ತು ಸಂಪತ್ತು |
ಬಹುದೇವ ಮಂದಿರದ ಶೋಭೆ ತುಂಬಿತ್ತು || 124 ||

ಗುರುವಿನೊಡನೆ ದೇವರಡಿಗೆ

ಧಾರಾವಾಹಿ

ಸ್ವಾಮಿ ಭೂತೇಶಾನಂದ

ಪ್ರಶ್ನೆ : ಸ್ವಾಮೀಜಿ, ಮನಸ್ಸಿನ ಏಕಾಗ್ರತೆಗೆ ಉಪಾಯವೇನು?

ಸ್ವಾಮೀಜಿ : ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ, ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಸದಾ ವಿಚಾರಲಹರಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ವಿಚಾರರಹಿತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದರೆ ನಾವು ಆ ವಿಚಾರಲಹರಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಸೆದು ಒಂದಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುವುದು. ಕೆಲವು ಕ್ಷಣದ ನಂತರ ನಮ್ಮ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಾವು ಯೋಚಿಸುತ್ತೇವೆ, “ಆಹಾ! ಎಂಥ ತಲೆಬುಡವಿಲ್ಲದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ” ಎಂದು. ಅಂದರೆ ಧ್ಯಾನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಜಾಗೃತರಾಗಿ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಅರ್ಥ. ಮನಸ್ಸು ನಮ್ಮನ್ನು ಯಾವ ಕಡೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆಯೋ, ಆ ಕಡೆ ನಾವು ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಇದ್ದರೆ, ಮನಸ್ಸಿನ ಹರಿಯುವಿಕೆಯು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೂಡ ನಮ್ಮನ್ನು ವಿಚಲಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡದು. ಆಗ ಮನಸ್ಸು ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ಮನಸ್ಸಿನ ಅಡಿಯಾಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಮನಸ್ಸೇ ನಮ್ಮ ಅಡಿಯಾಳಾಗುತ್ತದೆ.

ಮನಸ್ಸಿನ ಇನ್ನೊಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ; ಅದಂದರೆ ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸು ಇಬ್ಬಾಗವಾಗಿರುವುದು. **ದ್ರಷ್ಟಾ (ನೋಡುವ) ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ದೃಶ್ಯ (ನೋಟ) ಮನಸ್ಸು.** ದ್ರಷ್ಟಾ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗ ದೃಶ್ಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತದೋ ಆಗ ನಾವು ನಮ್ಮ ಮನೋವಿಚಾರಲಹರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದೇ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, “ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಕ್ಷಣವೇ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬೇಡ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮನಸ್ಸು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸು. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಚಂಚಲತೆ ಕಡಮೆ ಆಗುತ್ತಾ ಅದು ಏಕಾಗ್ರತೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬಹುದು.”

ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೇಳುವುದು, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಲೋಚನಾರಹಿತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಬಹುಕಠಿಣ ಎಂದು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಲ ಆಲೋಚನಾರಹಿತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರೂ ಸಹ ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಜಡತ್ವ (ದಡ್ಡತನ) ಬರುತ್ತದೆಂದು ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದರೆ ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ಜಡನಾಗಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ವೃತ್ತಿರಹಿತವಾಗುವುದೇ (ಆಲೋಚನಾರಹಿತ) ಸಮಾಧಿ.

ಮೂರು ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ: ಮೂರ್ಛೆ, ಸುಷುಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಧಿ. ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಕೆಲಸಕ್ಕಾರ್ಥವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಸಾಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಮನೋವೃತ್ತಿಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಂತುಹೋಗುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಸ್ವಾಮೀಜಿ, ಧ್ಯಾನ ಮತ್ತು ನಿರಿದ್ಧಾಸನಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಏನು?

ಸ್ವಾಮೀಜಿ: ಧ್ಯಾನ ಮತ್ತು ನಿರಿದ್ಧಾಸನ ಒಂದೇ ಅಲ್ಲ. ಧ್ಯಾನವೆಂದರೆ ನಮಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲದ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು (ಆಲೋಚನೆ) ದೂರಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕವಾದ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು (ಭಗವಂತನ ಬಗ್ಗೆಯ) ನಿರಂತರವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುವುದು. ಇನ್ನು ನಿರಿದ್ಧಾಸನವೆಂದರೆ ಆಲೋಚನಾರಹಿತ ಸ್ಥಿತಿ (ವೃತ್ತಿರಹಿತ) ಅಂದರೆ, ಮನಸ್ಸು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಶಾಂತವಾದ ಸ್ಥಿತಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಸ್ವಾಮೀಜಿ, ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಅನುಕೂಲವಿರುವ ಜಾಗವನ್ನು ಆರಿಸಬೇಕು?

ಸ್ವಾಮೀಜಿ: ಮಹಾಪುರುಷ್ ಮಹಾರಾಜರು (ಸ್ವಾಮಿ ಶಿವಾನಂದರು) ಒಂದು ಕಡೆ, “ಚಂದ್ರನ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡ ಬಾರದು” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಚಂದ್ರನ ಬೆಳಕು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ (ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಗಿಂತ) ಬೇರೆ ಭಾವವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಭೋಗಜೀವನದ ಭಾವ ಇದರಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ. ಧ್ಯಾನಕ್ಕಾಗಿ ಬಯಲು, ಪರ್ವತ ಪ್ರದೇಶ, ನದೀ ತೀರ - ಇವು ಬಹು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದುವು. ಸಮುದ್ರತೀರವೂ ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಲ್ಲ. ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಅತಿಯಾದ ಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಗಾಳಿ ಇಲ್ಲದ ಸ್ಥಾನವೂ ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಲ್ಲ. ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಗುಹೆ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾದ ಸ್ಥಾನ. ಹಾಗಾಗಿ ಯೋಗಿಗಳಾದವರು ಧ್ಯಾನಕ್ಕಾಗಿ ಗಿರಿಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜಾಗಗಳು ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತವೆಂದು ಸ್ವಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೂ ಸರಿಯೇ. ಆಯಾ ಸ್ಥಾನಗಳ ಮಹಾತ್ಮೆ